

"SERRA D'OR"

Catalunya' ren

Goiza ederra dator. Barcelona ederrak ohi duen bezin zabal eta urdin, "Metro"-aren zulopetik argitara irten naizenean. Goizeko hamar t'erdiak dire, ta uria etengabe bere borborrean dabil.

Lesseps enparantza berrian aurkitu naiz, kotxe-zorabioaren erdian. Ba da joan-eto-rririk, Tibidabo-bizkarraldearen kezken bilzaille den plaza honetan. Uriak, goi-alde hauetara igoarazi ditu zenbait etxe ta auzo berri, ta hain zuzen hemendixe dute auzotar hauek uri-barnerako bidea.

Nere honakoa, ordea, ez da uri-bazterren ikusmiñiak bultzatakoa. Ba dut asmo hobetik gaur: Catalunya'n ta katalaneraz idoro dezakegun errebistarik bikaiñenaren berriak jaso nahi nizkizueke, "Serra d'Or" aldizkariaren idaz-lantegiak hementxe baitaude enparantza ondoan.

Telefonoz deitu nien atzo, ta euskalduna naizela jakitean, beso zabalik hartuko nau-tela esan didate. Izan ere, katalanek, behar-bada guk merezi baiño gehiago maite gaituzte, gure aldetik beste hainbesteko ontzako urrerik ematen ez badiegu ere. Donostiarren "Irripar egizu, arren" hori honelaxe, euskeraz, hartu digute bartzelonatar askok beren kotxeetarako.

Sartu naiz ofizinetara ta berehala dator-akit gazte bat laguntza eskeiñiaz. Eman diot nere berri, ta zuzendari-ordekoaren billa joan da. Idaztegiaren denak gizonaekoak dire, ta dirudienaz hangoxe lana dute ogibide. Gero esango didatenez, hura da haien lantegia ta bertatik bizi dire, berak eta beren familiak.

Hauek honela, ba dator laister billatzen nuena: Jordi Sarsanedas, poeta ta antzerki-idazlea. Gaztea, ez du olerkari-aurpegirik, edo behintzat nik buru-kaskopean iruditaratu ohi ditudan olerkariak ez dute halakorik, kirolzale bat esango luke batek. Bere

eskuetan dago gehienbat Catalunya'ko lehenen aldizkaria, "Serra d'Or". Bostekoa eskeiñiaz datorkit:

—Bai, ba dut zure berririk: adiskide bat mintzatu zait zutzaz eta hemen naukazu erantzuteko prest.

—Eskerrik asko. Ikusten denez, gurean bezelatsu, hizkuntzaren alde ari zeratenok elkar ezagutzen duzue.

—Bai, izan ere gehienok bartzelonatarak baigera.

Montserrat'etik Barcelona'ra...

Eseri gera mahitxo baten inguru. Ikusten zaio aurpegian nola maite duen eskuarteko lanaz hitzegitea, ta areago euskaldunontzat.

—Nik dakidanez, zuen aldizkari "Serra d'Or" hau Montserrat'ekoa da: nolatan du, ba, hemen, Barcelona'n, idaztegia?

—Uri haundiak dituen erreztasunez baliatu nahirik aldatu genuen hona, orain urte t'erdi, gure kaiola.

—Baiña Zuzendaria ez du, ba, fraidetegi-koren bat?

—Bai, Aita Maur M. Boix. Gaiñera, Montserrat'ek eramaten du espiritualidade-atala. Lan honetan Aita Estradé dugu firmarik onena. Errebistaren lankiderik gehienak, ordea, Barcelona ta inguruetan ditugu.

1958'tik jardunean.

Honetan generala telefonora deitzen diote. Lanetik ba da hemen; ia lau gizon omen

abotsa

Joseba
INTXAUSTI

daude aldizkari-lanera emanak. Euskal-errebistatxoei horixe falta zaie agian behar den maillara iristeko: lan horretaraxe osoki emandako gizonak.

—Ta hasiari jarraituaz, euskaldunentzat ez ote zenuke istoria apurtxo bat egingo, zuen jokabidearen berri zehatzago izan dezagun?

—Bai, gizona! Gizasemeak bezela, gure honek ere bi guraso ditu. Orain hamar

urte-edo, Montserrat'en etxe-barnerako "Serra d'Or" bat jaio zen. Fraideentzat zen hau. Garai berean eta han bertan beste aldizkaria sortu zen kanpoko adiskide ta lagunentzat, Santutegiaren maitaleentzat alegia: "Germínabit" zuen izena bigarren honek. Gure oraingo "Serra d'Or", bada, bi horietatik dator: barnekoaren izena du ta kanpokoaren izana ta gogoia. Honela jaio zitzaigun errebista 1958'an. Baiña —esan dezaizudan— gure gaurko lana nahasten doakigu, bizitzak berak behartuta: Catalunya'n ezer tajuzkorik esan nahi duen guzieren iriki behar dizkiegu ateak, ta lan-modu honek halako barne-batasun hura kendu egiten dio aldizkariari.

"Serra d'Or"=250 pta. ta 11.000 harpidedun

—Zenbaterokoa duzue "Serra d'Or"?

—Hillerokoa, ta 80-90 horrialde hor nunitu bait ditu. Ikusten duzunez, olandesa baten tamainua du.

—Ta urteko harpidetza zenbat kostatzen da?

—250 pta. Nahiko garesti, baiña gure aldizkari honen erakoarentzat ez sobrante.

—Hori horrela, ez duzue noski harpidedun askorik izango.

—Ez dakit, ba, zer esan: geran katalan guzientzat ez gehiegi, baiña gure errebista honen joera duen batentzat ez hain eskas. Hamaika milla suskritore ditugu. Katalan

jakitun aunitzekin ez dugu oraindik hartu-eman haundirik, zoritxarrez.

—Dena dela, zueri egiten zaizuen hainbateko arrera onik ez duten aldizkari asko dire Españi'an, zuek darabilkizuen intelektualmaillan beñepein. Ta kioskoetan saltzen ahal da "Serra d'Or"?

—Salbide honek ez digu oraindik behar liguken frutu onik eman: 4.000 bat ale dituzu hillero kioskoetan salduak. Besterik ez.

—Bueno, besterik ez... Ta Catalunya osoan, El Principat (lau probintziak), Paisos Valencians, Illes Balears, Rosselló, Andorra, t. a. barne ditugula, nola zabaltzen da "Serra d'Or"?

—El Principat'ean, Barcelona-inguruan bezeliki, 12.000 ale banatzen dire. Roselló ta Valencia ez dire 200'etara bakoitza iristen. Mallorca'k 100 bat eramango ditu. Andorra'k dozena bat soillik. Banaketa, oso desberdina da, beraz.

Lanak 800 pta. ordaintzen...

—Ta zuen lanean lagun asko dituzue idazleetan?

—Urtea zehar hirurehun bat lankide ditugu. Hauetatik betikoak 50-60 behar bada; hauek dire batez ere aldizkaria aurrera daramakitenak.

—Ta lankide horiek debalde etortzen ahal zaizkizue?

—Ez; ba da denboralditxo bat artikuluak leialki ordaintzen dituguna. Artikulu serio ta luze samar bat 800 peztetaraino ordain dezakegu. Gañerako lan kaskarrak ere ia denak ordaintzen ditugu, gutxi-asko.

(Ba, guk euskaldunek ere berdintsu egiten dugu... nahi dugun laguntza baitugu aberatsengandik. Amen).

—Testigu ona zeranez emaikidazu aldizkariaren akatsik okerrena ta aldeonik ederrera.

—Akatsa, lankideak Catalunya guzitik berdintsu bilduak ez izatea, esan dizudanez Barcelona'koak baitire gehienbat. Birtuterik onena, edozein pentsa-moldeetako langilleak lantegi berean biltzea. Errebistaren atalei begiratzen badiogu, espiritualidadea agian onena; ekonomia ere poliki dago.

(Bada ez bada, esan dezaizuedan zera; espiritualidadea gora-behera, errebistak ez du eleiza-kutsapen nabarmenik ifundik. Kaltetarra da, ta atal hori onenentzat ematen bada, ez da noski besteak baztergarriak direlako, apaizok edonun egin behar genukena betetzen delako baiño: eleiza-gauzak biziki ta egunekotasunez erabili alegia).

—Zuzendarion lanik zailena?

—Langilleak batzea, ta gero aldizkaria bere garaian argitaratzea. Asmoetan nekezena, berriz, alde guzietako idazle-sorta lankide izatea; esan dizudanez, izkribatzaile onen eta gehienak Barcelona'koak baititugu.

Ta Euskal-herriari zer?

—Bukatzeko gure Euskal-herriari piska bat begira dezaiozun. Zer dakizu gure literaturaz?

—Barka; zoritxarrez, ez dut tutik eza gutzen. Noren kulpa, gurea ala zuena?

—Ta zer esango zenieke euskaldunei?

—Aurrera!, ta hemen gaukazute lagun ta adiskide. Guk ibilli behar izan ditugun bideon eskarmentua nahi baduzue, galdetu ta ikas.

—Eskerrik esko, Jordi. Lanerako giroa samurtzen joan dakizuela, opa dizuet bihotzez. Aurrera zuek ere!

Atzerapen guziak aurretik izan dituela ere, herri langille hau ez da hil, ez du ifundik agonia-larritasunik. Gizon kuraiatsuk ba ditu, ta herriak (herri-herriak hainbestean egin ez badu ere) jarraitzen dio horien lanari. Etorkizuna irabazia da, Catalunya'k ez du hizkuntzarik galduko sekula sekuletan.